

A RENDŐR MAGATARTÁSÁRA VONATKOZÓ ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

A fegyveres rendvédelmi szervek alapfeladata a közbiztonság és a belső rend fenntartása, megóvása, az államhatár védelme, a lakosság mindennapi életvitelének és életrendjének segítése, oltalmazása.

A fegyveres szervek tagjainak magatartásával, elméleti és gyakorlati ismereteivel, tudásával szemben mind a társadalom, mind a testület széles körű követelményeket támaszt.

A szakmailag professzionális fegyveres szervek kialakításának és megteremtésének egyik alapvető feltétele, hogy a testülettel és a testület tagjaival szemben kialakuljon egy olyan társadalmi elismertség és megbecsülés, amely biztos háttérrel ad a fegyveres szervek tagjainak feladataik teljes körű ellátásához.

A szakmai professzionalizmus, a fegyvelmezett szolgálatellátás, az etikus hivatásgyakorlás elengedhetetlen feltételei a fegyveres szervek és az állampolgárok súrlódásmentes együttműködésének. Feladataik teljesítése során a fegyveres szervek tagjai az állampolgárok széles tömegeivel kerülnek kapcsolatba, a hivatásos állomány tagjainak szolgálatellátása fokozott fizikai-pszichikai megterheléssel jár. A feladatrendszer és a tevékenységi kör sokirányú, összetett, a különböző konfliktusok kezelése a fegyveres szervek tagjain múlik.

A fegyveres rendészeti szolgálat állandó szakmai, pszichikai és fizikai készenléti állapotot követel, sok esetben az állomány tagjának testi épsége, sőt esetenként élete is veszélyben forog.

A feladatok teljesítése gyakran követel azonnali, határozott cselekvést. A fegyveres szerv tagjának képesnek kell lennie arra, hogy szétválassza magánéletét és a szolgálattal járó kötelezettségeket, feladatokat.

A rendőr a törvényekben előírt módon megelőzi, felderíti, illetőleg megakadályozza a jogsértéseket, mindenkor törvényben biztosított hatósági jogköröket gyakorol, és előírt kötelezettségeket teljesít.

A rendőr részrehajlás nélkül, politikailag függetlenül, magabiztosan, önállóan, kellő szakértelemmel hajtja végre a feladatait.

A rendőr és határrendész szakképesítés a Rendőrség hivatásos tiszthelyettesi és zászlósi munkaköreiben biztosítja, hogy a rendőr képes legyen elvégezni a közrend és közbiztonság fenntartásával összefüggő feladatait, tudjon az alapelveknek megfelelően intézkedni, kényszerítő eszközt alkalmazni, valamint eljárjon az államhatár jogellenes átlépésének megakadályozása, az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető cselekmények megelőzése, felderítése, megakadályozása, illetőleg megszakítása érdekében rendészeti, védelmi és egyéb szolgálati tevékenységek ellátásakor.

1 A SZOLGÁLAT ELLÁTÁSÁRA VONATKOZÓ ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A hivatásos állomány tagja a szolgálat ellátásával összefüggésben köteles:

- Az előírt helyen és időben, szolgálatképes állapotban megjelenni, ezt az állapotot a szolgálat teljes ideje alatt fenntartani és feladatát teljesíteni, valamint e célból rendelkezésre állni.
- Szolgálati feladatait a törvényes előírásoknak, a parancsoknak és intézkedéseknek megfelelően – szükség esetén a veszély vállalásával –, az elvárható szakértelemmel és gondossággal, pártatlanul és igazságosan végrehajtani.
- Munkatársaival együttműködni, munkáját úgy végezni és általában olyan magatartást tanúsítani, hogy az – kivéve, ha ez a feladat végrehajtásával elkerülhetetlenül együtt jár – más egészségét, testi épségét ne veszélyeztesse, anyagi károsodását ne idézze elő.
- A számára meghatározott iskolai rendszerű vagy iskolai rendszeren kívüli oktatásban, képzésben részt venni, és az előírt vizsgákat letenni,
- Az egészségi, pszichikai és fizikai alkalmassági követelményeknek eleget tenni, és az ezek ellenőrzése érdekében szükséges, a miniszter által meghatározott felméréseknek, szűréseknek és vizsgálatoknak magát alávetni, egészségének megóvása, valamint gyógyulása érdekében az előírt orvosi utasításokat betartani,
- a jogszabályban foglalt esetben magát kötelező védőoltásnak – az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 58. § (1)–(3) bekezdésében foglalt korlátozásokkal – alávetni,
- A rábízott, a szolgálat ellátásához biztosított eszközt, felszerelést megóvni, rendeltetésszerűen használni,
- A szolgálatképes állapot megállapítása érdekében a befolyásoltság kiszűrése céljából az alkohol, a kábítószer vagy pszichotróp anyag fogyasztásának ellenőrzését célzó, műtétnek nem minősülő vizsgálatnak magát alávetni a miniszteri rendeletben meghatározott szabályok szerint,
- Munkatársaival az emberi méltóság és a függelmi viszonyok tiszteletben tartásával érintkezni.
-

A rendőr kötelessége, hogy az esküben vállalt kötelezettségének teljesítéséhez, továbbá a szolgálat ellátásához szükséges szakmai képzettséget, általános műveltséget és fizikai erőnlétet megszerezze és fenntartsa; ehhez a munkáltató segítséget nyújt.

Munkavégzésük során rendvédelmi szerv tagjai kötelesek:

- törvényesen, pártatlanul, előítéletektől mentesen és részrehajlás nélkül, eljárni, vezetőiknek és munkatársaiknak az őket megillető tiszteletet megadni, a munkavégzésre vonatkozó utasításokat maradéktalanul, legjobb tudásuk szerint végrehajtani.
- munkaidejüket hatékonyan, eredményességre törekedve, lelkiismeretesen, aktív munkavégzéssel kitölteni, annak során a tisztesség, a gondosság és a jóhiszemőség elve szerint eljárni;
- mások iránt tanúsítsanak kellő figyelmet, udvariasságot és tiszteletet,
- minden helyzetben tanúsítsanak önmérsékletet, tartózkodjanak az indulatos megnyilvánulásoktól és a konfliktushelyzetek kielezésétől.

Munkahelyi kapcsolataikban a rendvédelmi szerv tagja

- minden esetben törekedjenek az optimális együttműködésre, a problémák közös megoldására, egymás érdekeinek lehetséges figyelembevételére, a konfliktusok lehetőség szerinti elkerülésére, valamint a szükséges segítségnyújtás mindenkor megadására;

- az egymás közötti hivatalos és nem hivatalos érintkezéseiket a kölcsönös tiszteleten, megbecsülésen, illetve a kollegialitáson alapuló magatartás jellemezze;

Vezetőkkel, előljárókkal való kapcsolattartásukban:

- vezetőikkel, előljáróikkal történt megbeszéléseik, illetve azok tájékoztatása során törekedjenek a munkavégzés eredményességének az elősegítésére;

- a vezetőjük által kezdeményezett megbeszéléseken az aktuális feladatok, problémák megvitatása, megoldása érdekében aktívan, szakmai tudásuk legjavát nyújtva segítsék elő a konzultáció eredményességét, a szükséges megoldások megtalálása,

d) vezetőivel szemben mindig olyan hangnemet használjon, amely alkalmas a vezetői tekintély fenntartására.

Járőr- és őrszolgálatba vezényelt rendőrrel szembeni elvárások

A járőr- vagy őrszolgálatba vezényelt rendőr köteles szolgálati helyén a részére meghatározott időpontban, ápoltsággal, az előírt tiszta ruházatban és karbantartott felszereléssel, szolgálatra alkalmas állapotban, pihenten megjelenni, előljárójánál jelentkezni;

A biztonságos szolgálatellátás követelményei miatt: hajzata, arcszőrzete ápoltsággal és olyan legyen, hogy a közterületi szolgálat ellátása során az intézkedés alá vont személy támadása esetén abban megkapaszkodni ne tudjon, az egyenruha méltóságát különböző divatirányzatok ne sértsék,

A rendőrnő a hajviselete kialakításánál ügyeljen a biztonsági követelményekre,

Látható testfelületén - a kezén viselt gyűrű, nők esetében szolid méretű fülbevaló kivételével - ékszert, divatékszert a szolgálat ellátása során nem viselhet;

Az előljáró által meghatározottak szerint vegye magához felszerelését, fegyverzetét, ellenőrizze azok épségét, alkalmazhatóságát.

Szolgálaton kívüli magatartási szabályok

A hivatásos állomány tagja köteles a szolgálaton kívül is a hivatásos állomány tagjához és szolgálati beosztásához méltó magatartást tanúsítani.

Ennek érdekében törekedjenek arra, hogy életvitelük alkalmas legyen a környezetük tiszteletére és megbecsülésére, ne adjanak okot tisztességükben való kételkedésre, a polgárok rosszallására;

Magántermészetű kapcsolataikat lehetőség szerint úgy válasszák meg, illetve kapcsolatrendszerüket úgy alakítsák ki, hogy a munkahelyükön vállalt kötelezettségeikkel ne kerülhessenek szembe, továbbá ne alakulhasson ki elvtelen, törvénybe ütköző elkötelezettségi, függőségi helyzet;

Legyenek figyelemmel arra, hogy személyükön, életvitelükön keresztül a polgárok az érintett szervezetek tevékenységét is pozitívnak vagy negatívnak tekinthetik;

Internetes kommunikációjuk során:

- tartózkodjanak mások emberi méltóságának, továbbá a magyar nemzet, a nemzeti, etnikai, faji vagy vallási közösségek méltóságának a megsértésértől,
- lehetőség szerint ne adjanak meg és/vagy ne töltsenek fel és/vagy ne osszanak meg munkahelyükkel, munkatársaikkal, saját magukkal kapcsolatos olyan adatokat, információkat (képek, videók, hangfájlok stb.), amelyek alkalmasak lehetnek az adott szervezetbe fektetett közbizalom megingatására, illetve bármilyen visszaélésre adhatnak alapot.

A Rendőri Hivatás Etikai Kódexe

E Kódex olyan etikai alapszabályokat tartalmaz, amelyek igazodnak a rendőr különleges közszoigalati hivatásának alapkövetelményeire, és annak kötelező jogi előírásaival együtt, egymást erősítve érvényesülhetnek.

Célja, hogy erkölcsi iránymutatásul szolgáljon, mind a szolgálatban, mind a szolgálaton kívül tanúsítandó magatartások tekintetében, morális alapot biztosítson a felmerülő szakmai döntésekhez, egyben megfelelő védelmet nyújtson mindazok számára, akik normakövető módon járnak el, továbbá zsinórmértékül szolgáljon a kifogásolható, a hivatáshoz nem méltó magatartások felismeréséhez.

1. A köz szolgálatáról és a testülethez való tartozásról

A rendőr szolgálatát a törvényekben kifejeződő társadalmi akaratnak megfelelően, a köz érdekében, a társadalom által biztosított lehetőségek között látja el. Önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie. Hivatását az előírások és a vezetők utasításainak betartásával, az esküjében foglaltak szerint gyakorolja, tudása legjavát nyújtja. Cselekedeteivel erősíti a testület belső egységét és a szervezet jó hírnevét.

2. A tisztességről

A rendőr becsületes, fegyelmezett, kötelességtudó, visszautasít minden olyan tartalmú nyílt vagy burkolt kérést, amely az előírásoktól való eltérésre irányul. Elutasítja a korrupciót, annak valamennyi formája ellen fellép. Elutasít minden olyan ajándékot, előnyt vagy szívességet, ami alkalmas lehet elfogulatlanságának kétségbevonására. Rendőri mivoltát, a tudomására jutott információkat jogtalan előny szerzésére, hátrány okozására nem használja, annak még a látszatát is elkerüli.

3. Az erőszakról

4

A rendőr erőszakot kivételesen, kizárólag a törvényes cél elérése érdekében, jogszerű formában és szükséges mértékben alkalmaz, törekszik a következmények mérséklésére. Kerüli a hatalmaskodást és az önkényes erőszak minden formáját.

4. A hátrányos megkülönböztetés tilalmáról

A rendőr elismeri és védi az emberi méltóságot, tiszteletben tartja az emberi és a személyiségi jogokat. Elfogulatlanul jár el nemre, korra, állampolgárságra, etnikai hovatartozásra, vallási és politikai meggyőződésre, társadalmi és vagyoni helyzetre tekintet nélkül.

5. Az emberségről és a segítségnyújtásról

A rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit előítéletektől és indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz kínzást, könyörtelen, embertelen vagy megalázó bánásmódot, és ezt mástól sem tűri el. Empátiával fordul embertársai felé, védelmet és segítséget nyújt a rászorulóknak.

6. A bajtársiasságról

A rendőr együttműködik munkatársaival, velük kulturáltan, a kölcsönös tisztelet és megbecsülés szellemében érintkezik. Önzetlen támogatást nyújt, a problémák megoldását elősegítő légkör kialakítására törekszik. Tudását, gyakorlati tapasztalatait megosztja munkatársaival. Áldozatkészen védi társai életét, testi épségét, óvja jó hírnevüket. Követi a jó példával előjárókat, elítéli az erkölcstelen magatartást tanúsítókat.

7. A felelősségről

A rendőr szolgálati feladatai végrehajtásáért, döntéseiért jogi, erkölcsi és anyagi értelemben is felelősséggel tartozik. Döntési, cselekvési kötelezettségét mindenkor késedelem nélkül, aktívan vállalja, a felelősséget másra alaptalanul nem hárítja át. Hibás döntései következményeit lehetőségei szerint orvosolja. Tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.

8. A munka minőségéről

A rendőr jól ismeri a tevékenységét szabályozó előírásokat, munkáját lelkiismeretesen, magas színvonalon, törvényesen, szakszerűen, hatékonyan végzi. Bővíti szakmai ismereteit, fejleszti képességeit. Az elkövetett hibák elemzésével mindent megtesz azért, hogy azok ne ismétlődjenek meg.

9. Az információról

A rendőr betartja a titok- és adatvédelmi rendelkezéseket, szolgálatban és a magánéletben egyaránt. Kerül minden olyan megnyilvánulást, ami a szervezetről, annak tevékenységéről, feladatairól, valamint tagjairól félreérthető, félrevezető vagy szükségtelen információk nyilvánosságra jutását teszi lehetővé.

5

10. A megjelenésről

A rendőr megjelenésével is emeli a testület társadalmi megbecsültségét, tiszteletet és bizalmat ébreszt. Egyenruhája és polgári öltözéke tiszta, rendezett. Munkahelyén kerüli a szélsőséges, kihívó, alkalomhoz nem illő viseletet, rendben és tisztán tartja környezetét.

11. A vezetőkről

A vezető tiszteletben tartja beosztottjai emberi méltóságát, gondoskodik róluk, megbecsüléssel és részrehajlás nélkül irányítja őket. Személyes példamutatásával is ösztönzi munkatársait, igényli és meghallgatja véleményüket, tanácsaival és iránymutatásaival segíti a munkavégzést. Betartja és betartatja a törvényeket, magas szintű követelményeket támaszt.

12. A szolgálaton kívüli magatartásról

A rendőr magánéletében is példamutató, nem sérti a közerkölcs és a jó ízlés szabályait. Lehetőségei szerint kiegyensúlyozott magánélet megteremtésére törekszik. Szabadidejében nem folytat olyan tevékenységet, amely hivatásával összeegyeztethetetlen. Úgy alakítja kapcsolatrendszerét, hogy ne kerüljön szolgálati jogosultságaival és kötelezettségeivel ellentétes függőségi helyzetbe.

13. A közbizalomról

A Rendőrség működéséhez a közbizalom elengedhetetlenül szükséges, ezért különösen károsnak tekinthetők azok a szolgálaton kívüli cselekmények, amelyek azt veszélyeztetik.

A közbizalom súlyos veszélyeztetésére alkalmas magatartásnak tekinthető különösen:

- ha a rendőr szándékos vagy súlyos következménnyel járó gondatlan bűncselekményt követ el;
- ha tulajdon elleni szabálysértést követ el;
- ha felettese felhívása ellenére olyan szerencsejátékot folytat, amely miatt súlyos anyagi függősége alakult ki;
- ha botrányos életvezetése vagy italozó életmódja miatt személyes tekintélyét környezetében elvesztette;
- ha kábítószer fogyaszt;
- ha bűnöző életmódot folytató személlyel nem szolgálati célú, elvtelen kapcsolatot tart fenn;
- ha nyilvánvalóan jogellenes szervezet rendezvényein rendszeresen megjelenik vagy annak tevékenységében részt vesz.

Ellenőrző kérdések:

Mondjon pár példát, hogy a rendvédelmi szerv hivatásos állományú tagjának milyen magatartást kell tanúsítani szolgálati ideje alatt!

Ismertesse, milyen elvárásokat támasztanak egy járőr külső megjelenésével kapcsolatban!

Ismertesse, milyen elvárásokat támasztanak a rendvédelmi szerv hivatásos állományú tagjával szemben magánélete kapcsán!

A HIERARCHIA JELENTŐSÉGE ÉS SZEREPE A FEGYVERES SZERVEKNÉL

A rendvédelmi szervekkel kapcsolatos jogi szabályozások áttekintése során lépten-nyomon szembetalálkozunk egy olyan fogalommal, amelyet eddig különösebben nem magyaráztunk meg. Ez a **hierarchia**, amely szónak megértése, tisztázása nélkül nem látnánk világosan a fegyveres rendvédelmi szervek, és ezen belül a szolgálatot teljesítő hivatásos állományú munkatársak tevékenységének lényeges összefüggéseit, a kialakult szervezeti és emberi viszonyok rendszerét, logikáját. Szoros összefüggésben van az alá- és fölérendeltségi viszonyokkal, ami valamennyi rendészeti szerv napi működése, tevékenysége során jelentkezik.

A hierarchia meghatározása

A hierarchia szó mint fogalom **lényegileg rangsort jelent**. Jelen olvasatban azonban jelenti az egymás fölé-, illetve alárendelt hivatalok, tisztségek, rendfokozatok szigorúan megállapított és betartott sorát.

Az általános emberi, közösségi viszonyok szerveződésének hajnalán, amikor még a civilizáció nem létezett, az ember ösztönéből adódóan kialakította a létfenntartására épülő emberi és csoportkapcsolatokat (pl. család, törzsek). Az irányító, vezető szerepet azok töltötték be, akik a létfenntartás érdekében (élelem megszerzése, halászat, vadászat, gyűjtögetés) a legtöbbet tudták nyújtani.

Később, a társadalmak fejlődésével a vagyoni helyzet (a tulajdon meghatározó szerepe) kiemelt helyet foglalt el a társadalmi rend - benne a függőségi viszony -, az alá- és fölérendeltség kialakításában. (Ezek voltak a történelemből is tanult folyamat mentén a nagycsaládok, faluközösségek, majd később a városok és az államszervezetek.)

Napjainkban a hierarchia viszonyrendszere egyben az irányítás mechanizmusait is meghatározza. A hierarchikus viszonyokban a hatalom gyakorlásának elemei - mint a rendelkezési jog, illetve a kikényszerítés lehetősége - alapvető feltételek, tehát egyben ötvözik a szabályok meghatározását és az azt be nem tartókkal szemben alkalmazott büntetést, szankciót.

A hierarchia korlátai

A törvényesség mint a legalapvetőbb jogi korlát tartalmazza a törvények betartásának és betartatásának kényszerét.

A jogszabályi hierarchia meghatározza a jogszabályok érvényesítésének alapvető feltételeit, amelyek a következők:

- a jogszabály nem lehet ellentétes magasabb rendű jogszabállyal (hierarchia),
- az adott szervnek legyen a szabályozásra jogszabályokban rögzített felhatalmazása (hatáskör, illetékesség),
- a jogszabályokat ki kell hirdetni. (Erre szolgál Magyarország hivatalos lapja a Magyar Közlöny.)

Hierarchiai korlátnak tekinthetjük még - a törvényességi korlát mellett - a szervezet felső, illetve alsó szintjét, valamint tágabb értelemben a szervezeti hierarchia „korlátjának” vehetjük a szervezet méretét, nagyságát is.

Minden szerveződésben, legyen az állami vagy társadalmi, megvannak azok a határok, amelyek mentén még a szervezet működtethető. A rendvédelemben ez különösen fontos szempont, mivel a létrehozott szervezeteknek egyfelől igazodniuk kell az adott feladatokhoz, másfelől viszont olyan belső irányítási szinteket, hatás- és jogköröket kell kialakítani, amelyek lehetővé teszik a testület vezetését és megfelelő kontrollját, ellenőrzését. Mindezek mellett az sem lehet közömbös, hogy egy-egy ilyen rendészeti célú szervezet - különös figyelemmel az irányítási szintek kialakításának kényszerére - mekkora tényleges létszámmal működik, hiszen ezek az állami, önkormányzati fegyveres testületek nem a piaci, vagyis általános gazdasági keretek között üzemelnek. A rendvédelmi szervezetek- közigazgatási feladatukból adódóan - nem tudnak közgazdasági értelemben vett és akként megjelenő profitot termelni.

Hierarchiával kapcsolatos fogalmak

A rendőrség (és más rendvédelmi szervek is) csak akkor tudnak rendeltetésüknek eleget tenni, (lásd: rendőrség feladatai) ha bennük a cél eléréséhez szükséges, a szabályzatokban részletesen meghatározott **szolgálati rend és fegyelem érvényesül**. Ennek alapja a fegyveres szerveknél sokkal nagyobb jelentőséggel bíró hierarchia. (A hierarchia rangsor, az egymás fölé rendelt hivatalok, tisztségek, rangok szigorúan megállapított és betartott sora.)

A rendőrök a szolgálati hierarchiából adódóan előljárók vagy alárendeltek lehetnek. Az, hogy ki melyik kategóriába kerül, elsősorban a beosztása, a jogszabályban meghatározott döntési jogosultsága, kötelezettsége és rendfokozata határozza meg.

Nézzük meg, hogy a Hszt. ill. a 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet „a rendőrség szolgálati szabályzatáról” (továbbiakban RSzSz.) milyen előljárókat ismer, és hogyan határozza meg a Rendőrség tekintetében a kapcsolódó fogalmakat:

Hszt. alapján:

előljáró parancsnok: az állományilletékes parancsnok közvetlen szolgálati előljárója, a rendvédelmi szerv országos parancsnoka vagy országos főigazgatója esetén a miniszter;

szolgálati előljáró: a hivatásos állomány tagjával szemben a magasabb szolgálati beosztásánál fogva parancs, intézkedés kiadására vagy munkáltatói jogkör gyakorlására jogosult személy; szolgálati előljárónak vezető beosztású, kormánytisztviselőként, igazságügyi alkalmazottként vagy közalkalmazottként foglalkoztatott személy is minősülhet;

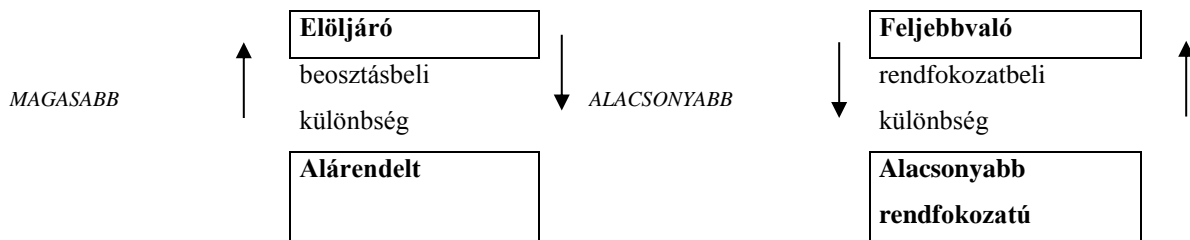
RSzSz. alapján:

(7) **Alárendelt** az, aki valamely előljáróhoz szolgálati beosztás, külön parancs vagy utasítás alapján akár ideiglenes jelleggel is be van osztva.

(3) **Feljebbvaló** az, akinek magasabb rendfokozata van, és az alacsonyabb ⁸rendfokozatúval nem áll előljárói viszonyban.

Az előljárónak jogában áll, hogy az alárendeltnek parancsot adjon, ezzel szemben pedig az alárendeltnek kötelessége, hogy a kapott parancsot végrehajtsa. **Az előljáró és az alárendelt közötti ilyen függő viszonynak a kifejezése a függelem.**

A szolgálati rendből fakad, hogy a szolgálati felsőbbiséggel szemben engedelmességet kell tanúsítani és a szolgálati tekintélyt tiszteletben kell tartani. Ennek betartása nélkül a fegyveres szervek nem lennének képesek alapvető feladataikat teljesíteni.

A függelem szempontjából nincs jelentősége annak, hogy az alá- és fölrendeltség tartós beosztás alapján jött létre, vagy ideiglenesen áll fenn valamely konkrét utasítás alapján. A függelem vonatkozásában az a lényeg, hogy az egyik oldalon áll az előljáró, - aki parancsot ad, - a másik oldalon pedig az alárendelt, - aki köteles azt teljesíteni.

A PARANCS, UTASÍTÁS FOGALMA VÉGREHAJTÁSÁNAK RENDJE

Parancs, Utasítás fogalma

A jelenleg hatályos jogi szabályozás sem használja következetesen és megfelelően a parancs és az utasítás fogalmát, **gyakran keveredik a két fogalom**. A szabályozásból azonban kitűnik, hogy - főként a büntetőjogi megítélés kapcsán – van különbség a két fogalom között.

A parancs fogalma:

- **a szolgálati tevékenység irányításának meghatározó eszköze.**
- meghatározott szolgálati tevékenység vagy feladat végrehajtására vonatkozó **egyedi utasítás.**
- az arra jogosult által kiadott és **tartalmilag a szolgálati feladatok ellátásával kapcsolatos** tevékenységre irányuló egyedi rendelkezés.

Ezzel szemben az **Utasítás**: a különböző jogszabályokban és szabályzatokban lefektetett és a **katonákra általánosan kötelező előírások** betartására vonatkozó rendelkezés.

9

Látható tehát, hogy az előljáró **egyedi** (parancs) és normatív általánosan érvényes rendelkezések (utasítás), kiadásával érvényesíti az akaratát.

A függelmi viszonyok formális megjelenése a rendvédelmi szerveknél

A függelmi, hierarchikus viszonyok egyik legáltalánosabb megjelenési formája **a szervezeten belüli kommunikáció előírt rendjében** ölt testet. Ezek közül a legalapvetőbbek az alábbiak:

- Az előjárók és feljebbvalók a szolgálati érintkezés alkalmával alárendeltjeiket, illetve az alacsonyabb rendfokozatúakat vezetéknevükön és rendfokozatukon, vagy csupán rendfokozatuk megnevezésével és az „úr”, illetve nők esetében az „asszony” vagy a „kisasszony” szóval szólítják meg.
- Az alárendelt az előjárót, az alacsonyabb rendfokozatú a feljebbvalót a rendfokozatával és az „úr”, illetve nők esetében az „asszony” vagy „kisasszony” szóval szólítja meg.
- A távol lévő előjárót, feljebbvalót, illetve alárendeltet a vezetéknevével és rendfokozatával kell mások előtt megnevezni.
- A távbeszélőn történő szolgálati érintkezés alkalmával a hívó fél bemutatkozása (névének, rendfokozatának közlése) után az alacsonyabb rendfokozatú köteles jelentkezni. Kivételt képez, ha az előjáró alárendelt viszonyból más következik.
- A másik ilyen terület az utasítások adásának és a végrehajtás rendjének szabályozottsága.

A parancs, utasítás adásának rendje

A parancsok, utasítások kiadása nagy felelősséggel járó feladat, hiszen azokban egyszerre kell megjeleníteni az emberi jogokat általában, ugyanakkor figyelemmel kell lenni a hivatásos állomány tagját megillető emberi jogokra is, hiszen a hivatásos, feladatát csak akkor tudja maradéktalanul teljesíteni, ha az ő jogait is tiszteletben tartják, illetve annak korlátozását csak a Hszt.-ben rögzített mértékben rendelik el.

Általánosságban megállapítható, hogy a törvényi előírások mentén a hivatásos állomány tagja köteles végrehajtani az előjárótól kapott parancsokat, utasításokat.

Ebben a rendszerben az utasítást adó felel az utasítás törvényességéért, az utasított pedig az utasítás teljesítéséért és a végrehajtás során tett intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazásának törvényességéért. Ebből okszerűen fakadó igény, hogy a működés szabályait, az utasításkiadás rendjét úgy kell kialakítani, hogy az egyéni felelősség az utasítás és kiadás rekonstruálhatósága révén - utólag - egyértelműen tisztázható legyen.

Az előjáró indokolt esetben győződjön meg arról, hogy az alárendelt megértette-e az utasítást, alkalmazzon visszakérdezést annak ellenőrzésére.

Az utasítás tartalmát tekintve legyen:

- rövid (csak az adott ügyre szóljon),
- világos (első hallásra is végrehajtható),
- határozott (nem kérdés!),
- érthető (egyszerű, magyaros fogalmazású),
- egyértelmű (kétséget kizáró),
- végrehajtható.

Az utasítás adása történhet:

- **írásban:** az előjáró a nagyobb jelentőségű, illetve több személyre vonatkozó utasítást általában írásban adja ki. Az írásban adott utasítást az érintett beosztottak előtt ki kell hirdetni,
- **szóban:** történhet közvetlenül vagy helyettesek útján,
- **technikai eszközökkel:** telefaxon, rádión, telefonon, számítógépen,
- **jelekkel:** előre egyeztetett kéz-, zászló-, fény- stb. jelzések segítségével.

A parancs, utasítás végrehajtásának rendje

- rendőr az utasítás megértését az „Értettem!” szóval köteles jelenteni;
- távbeszélőn adott utasítás jogosultságáról - kétség esetén - visszahívással kell meggyőződni;
- ha az utasítás végrehajtását elháríthatatlan akadály lehetetlenné teszi, ezt a körülményt (pl. betegség) az utasítást adó előjárónak haladéktalanul jelenteni kell;
- ha a rendőr kapcsolata megszakad előjárójával - utasítás hiányában köteles - a jogszabályok és más rendelkezések előírásai szerint, esküjéhez híven cselekedni;
- az utasítást az alárendelt ellentmondás nélkül, kellő időben és a legjobb tudása szerint köteles végrehajtani;
- ha a parancs teljesítését másik előjáró parancsa akadályozná, köteles az előző parancsot teljesíteni; ha az előjáró ennek ellenére utasítást ad a parancsa végrehajtására, azt teljesíteni kell,
- az utóbbi parancs teljesítését követően az első parancs végrehajtását meg kell kezdeni, illetve folytatni kell,
- az első parancs teljesítésének elmulasztásáért, késedelmes teljesítéséért az új előjárót terheli a felelősség, aki az újabb parancsot adta, értesíti erről az előző parancsot adó előjárót, a parancs végrehajtását mindkét előjárónak jelenteni kell.

A parancs, utasítás végrehajtásának kötelezettsége azonban nem feltétlen és nem korlátlan, hiszen **meg kell tagadni az utasítás végrehajtását, ha a parancs teljesítésével a végrehajtó bűncselekményt valósítana meg.**

Az utasítás **megtagadásának további kötelezettségét** fogalmazza meg az Rtv., hiszen meghatározza, hogy a **rendőr nem alkalmazhat kínzást, kényszervallatást, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódot, és az erre vonatkozó utasítást köteles megtagadni.**

A rendőr az ilyen magatartás elkövetőjével szemben, annak megakadályozása érdekében a szolgálati beosztására, a rendfokozatára, a személyére tekintet nélkül **köteles intézkedni, eljárni.**

A rendőr a szolgálati előjáró **jogszabálysértő - tehát nem bűncselekmény, hanem szabálysértő - utasításának teljesítését nem tagadhatja meg,** de az utasítás jogszabálysértő jellegére, ha az számára felismerhető, haladéktalanul köteles az előjáró figyelmét felhívni.

Ha az előjáró az utasítást fenntartja, azt az utasított kérelmére köteles írásba foglalva kiadni. Az írásba foglalás megtagadása vagy elmaradása az utasítást adó közvetlen felettesénél bejelenthető, e jog gyakorlásának azonban az utasítás teljesítésére nincs halasztó hatálya.

Láthatjuk tehát, hogy az utasítás végrehajtásának kötelezettsége nem feltétlen és nem korlátlan, meg kell tagadni, ha teljesítésével a végrehajtásáért felelős bűncselekményt valósítana meg. Jelentősége van itt annak, hogy a rendőr ismerje a hatályos büntetőjogi szabályozást. Az utasítás megtagadását csak ebben az esetben tudja megtenni.

A problémát a csapaterős feladatok végrehajtásánál is vizsgálhatjuk. Ott nincs annyi mérlegelési lehetősége a rendőrnek, mivel a döntéshez szükséges adatok nem az ő, hanem a parancsnoka kezébe futnak be.

A rendőr nemcsak bűncselekmény elkövetése miatt vonható felelősségre, hanem - minden más állampolgárhoz hasonlóan - egyéb jogszabálysértő cselekményeiért is. Mivel az utasítások kiadásának rendje előírja, hogy úgy kell kiadni az utasítást, hogy az egyéni felelősség megállapítható legyen.

A parancs iránti engedetlenség bűncselekménye valósul meg az előjáró – vagy más jogosult – által kiadott parancs nem teljesítése esetén. A bűncselekmény alkalmazásában parancson - az előzőekben kifejtettekre figyelemmel - mindig az arra jogosult katona által kiadott és tartalmilag a szolgálati feladatok ellátásával kapcsolatos tevékenységre irányuló rendelkezés értendő, amely tehát szolgálati parancsnak minősül.

Ugyanakkor nem tartozik a szolgálati parancs fogalmi körébe a különböző jogszabályokban és szabályzatokban lefektetett és a katonákra általánosan kötelező előírások betartására irányuló utasítás. Ezek megszegése ezért csak fegyelmi vétséget valósít meg akkor is, ha az azokban rögzített rendelkezések betartására a szolgálati felsőbbség vagy az előjáró külön felhívta az alárendelt figyelmét.

A gyakorlati jogalkalmazás körében szintén **nem tekinthető szolgálati parancsnak** a katonai előjárónak az alárendelthez intézett közvetlen hangú - baráti – figyelmeztetése.

Ellenőrző kérdések:

Ismertesse, mikor kell megtagadnia a parancs végrehajtását a rendvédelmi szerv hivatásos állományú tagjának!

Ismertesse, az előjáró és az alárendelt fogalmát!

ALAPVETŐ ALAKI ELŐÍRÁSOK: MEGJELENÉS, ÖLTÖZKÖDÉS, ÁPOLTSÁG

12

A szolgálati érintkezés általános szabályai

A rendvédelmi szerveknél, a katonai hierarchiától megkívánt, kötött formájú magatartási szabályok vonatkoznak a hivatásos állományba tartozókra. Az alábbiakban e magatartási, alaki szabályok közül mutatjuk be a legfontosabbakat.

Megszólítás, köszönés

A rendőri intézkedéseknél, a szolgálati fellépés módjánál részletesen foglalkoztunk azzal, hogy milyen formaságok mentén kell a rendőrnek a jogszerű intézkedését végrehajtania, az állampolgárokkal történő kommunikációt lefolytatnia. Ezek a szabályok részletesen rögzítésre kerültek az Rtv.-ben, illetve az RSZSZ.-ben.

Ehhez hasonlóan a rendvédelmi szervek hivatásos állománya részére, a követendő szolgálati érintkezés, az egymás közötti kommunikáció során elvárt szabályok is meghatározásra kerültek, azonban e rendelkezések alacsonyabb szintű szabályzóknak, az országos parancsnokok által kiadott normákban jelentek meg.

Ilyen főbb szabályok a következők:

- A rendőrök ünnepein, foglalkozásain, gyűlésein, értekezletein az előjáró (feljebbvaló) érkezésekor és távozásakor az állománykategóriának, a résztvevők összetételének megfelelő vezényszót kell adni.
- Az előjáró a napszaknak - állománycsoportnak - megfelelő köszönéssel üdvözölje a jelenlevőket. Például: „*Jó reggelt (napot, estét) kívánok!*”, „*Jó napot tábornok és tiszt urak!*”, „*Viszontlátásra!*”.
- Az előjáró (feljebbvaló) üdvözlő szavára az alárendeltek egyszerre, hangosan és érthetően „*Erőt, egészséget!*” köszönéssel válaszoljanak a beosztás, rendfokozat hozzáfűzése nélkül.
- Ha az előjáró (feljebbvaló) a rendőrt vagy a köteléket szóbeli dicséretben részesíti „*A hazámat szolgálom!*” szavakkal kell válaszolni.
- A köszöntést és a kézfogást mindig az előjáró (feljebbvaló) kezdeményezze.

Tiszteletadás

A tiszteletadás az alakí fegyelem, az előjáró, feljebbvaló, alárendelt egymás iránti kölcsönös tiszteletének, megbecsülésének és udvariasságának megnyilvánulása.

A köztisztviselők, közalkalmazottak és a hivatásos állomány tagjai között - mintegy általános, követendő szabályként - a polgári életben elfogadott udvariassági és magatartási normákat kell betartani.

A tiszteletadást minden esetben - az adott helyzetnek megfelelően - az alábbiak szerint kell végrehajtani:

- A rendőrség egyenruhát viselő tagjai találkozásakor kötelesek egymásnak tiszteletadást teljesíteni.
- Alárendeltek és alacsonyabb rendfokozatúak előre tisztelegjenek!
- Az egyenlő rendfokozatúak kölcsönösen tisztelegjenek egymásnak!

Tiszteletadás egyenruhában

Tisztelgéssel: amikor a rendőrt a jobb keze felemelésében semmi nem korlátozza. A tisztelgést sapkában - egyéb szolgálati fejfedőben, például sisakban - és sapka nélkül is teljesíteni kell.

13

A kéz tartásával összefüggő szabályok:

- a tisztelgéshez a jobb kezét a lehető legrövidebb úton kell felemelni, vagyis a könyököt nem kell a testtől eltartva kiemelni;
- a jobb kéz középső ujja a jobb halántékot, vagy a sapka, sisak ezzel azonos pontját érinti.

Fővetéssel: Amikor a rendőr mindkét keze foglalt, vagy a jobb keze olyan mértékben sérült, hogy felemelni nem tudja.

A végrehajtás módja:

A fővetéssel történő tiszteletadás - az előljáró, feljebbvaló érkezésének megfelelően - végrehajtható jobbra vagy balra, illetve (csak állóhelyben) amikor az előljáró, feljebbvaló szemből érkezik, középre.

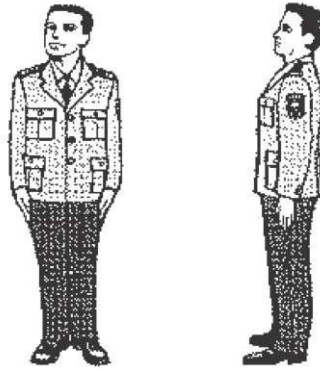
Főhajtással:

- a szolgálati étterembe sapka nélkül belépő, illetve távozó rendőr akkor, ha ott tartózkodik valaki;
- szolgálati helyiségbe sapka nélkül belépő, távozó vagy ott tartózkodó rendőr;
- a dicséretben, jutalomban részesülő rendőr az előljáró gratulációja után;
 - tömegközlekedési eszközökön;
 - ha a rendőr karonfogva megy, vagy beteget kísér;
 - gépjármű-parancsnoki ülésen tartózkodó rendőr, ülő testhelyzetben.

A főhajtással történő tiszteletadást vigyázzállásban, továbbá ülve, vagy állva, illetve mozgás közben kell végrehajtani. A főhajtással történő tiszteletadásnál a rendőr fejét könnyedén - de észrevehetően - hajtja meg az előljáró, feljebbvaló felé, felső testét ne döntse előre.

Tiszteletadás polgári ruhában

- fővetéssel;
- főhajtással.

A tiszteletadás kötelező:

- a magyar Himnusz, a Szózat továbbá himnuszának felhangzásakor;
- a Magyar Köztársaság állami zászlajának;
- a népek és hazánk szabadságáért, függetlenségéért, társadalmi haladásért elesett magyar hazafiak és más népek harcosainak síremléke, emlékműve előtt, ha ott díszőrség áll;
- a fegyveres erők, a rendvédelmi szervek csapatzászlói előtt;
- a fegyveres erők, a rendvédelmi szervek egységei által kísért temetési menetnek.

A kötelező tiszteletadás szabályai - a helyzetnek megfelelően - nyilvános helyeken, közlekedési eszközökön is érvényesek.

Állami ünnepségek, egyházi szertartások, demonstrációk, sportrendezvények stb. színhelyén elhangzó Himnusz és a Szózat lejátszásának időtartalma alatt az ott kötelezően szolgálatot teljesítő rendőr - tisztelgés nélkül - vigyázzállással hajtsa végre tiszteletadást úgy, hogy az a figyelmét a feladat végrehajtásáról nem vonhatja el.

Nem kell tiszteletadást teljesíteni:

- rendőri intézkedés közben;
- forgalomirányítás végrehajtásakor;
- helyszínelés végrehajtása során;
- kísérő őrszolgálat alkalmával;
- járművezetés közben;

- mozgó járművön és mozgólépcsőn;
- az étkezésre kijelölt helyen, étkezéskor;
- hálóteremben (körletben) pihenő, takarodó elrendelése után;
- betegszobában;
- kórteremben;
- segélyhelyen, orvosi rendelőben;
- színház, mozi, hangverseny, sportlétesítmény nézőterén;
- társadalmi szervezetek rendezvényein;
- közhasználatú és szolgálati járműre történő le- és felszállás közben;
- közúti gyalogátkelőhelyen történő áthaladás közben;
- rendőri csapaterővel megoldandó szolgálati feladatok, lögyakorlat végrehajtása során a pihenőhely kivételével;
- műhelyben, gépkocsi-telephelyen, laboratóriumban, gépteremben, rádióállomáson.

^ **Különböző eseteket figyelembe véve az alábbiak szerint kell tiszteletadást teljesíteni:**

- Az előljáróval, feljebbvalóval történő találkozáskor törekedni kell arra, hogy a tisztelgéssel az alárendelt vagy alacsonyabb rendfokozatú megelőzze az előljárót, feljebbvalót. A szembe (felénk) jövő előljárónak, feljebbvalónak a tiszteletadást 5-6 lépéssel előtte kell kezdeni, és egy lépéssel túlhaladva kell befejezni.
- Ha az előljáró, feljebbvaló a tiszteletadással megelőzi a hivatásost, akkor a tiszteletadás a megelőzés első lépésével egy időben kezdődjön, és - folyamatos haladást feltételezve - a bal láb harmadik lépéséig tartson. Álló helyzetben a tiszteletadást az alárendelt vagy alacsonyabb rendfokozatú addig teljesítse, amíg az előljáró vagy feljebbvaló előtte el nem halad.

A jelentés és jelentkezés rendje

A szolgálati helyiségbe belépő előljárónak, feljebbvalónak a rendőr az e helyzetre előírt módon teljesítsen tiszteletadást, **első alkalommal pedig tegyen jelentést.**

Alapvető szabályok:

- Ha az előljáró, feljebbvaló helyiségbe, zárt helyre belép, az őt elsőnek észlelő rendőr „*Előljáró*” felszólítására, az ott tartózkodó beosztottak vigyázzállással, az előljáró, feljebbvaló felé fordulva teljesítsenek tiszteletadást, majd a legmagasabb beosztású, rendfokozatú vagy a rangidős, a jól érthetően kimondott „Jelentkezem” szófordulattal teljesíti **jelentkezési kötelezettségét.**
- Ha az előljáró, feljebbvaló a napszaknak megfelelő köszöntéssel üdvözli a rendőrt, az a „*Jelentkezem*” szó használatával viszonzza az üdvözlést.
- Az, akit előljárója vagy feljebbvalója megszólít „*Parancs*” szóval **jelentkezik.**
- Az előljáró, feljebbvaló helyiségből történő távozásakor, annak elköszönésével egy időben a beosztott vigyázzállással teljesítsen tiszteletadást.
- Ha a szolgálati helyiségbe alacsonyabb beosztású előljáró érkezik és ott már magasabb beosztású előljáró tartózkodik, akkor az érkezőt nem kell üdvözölni, ¹⁵hála nem kell jelentkezni.

Abban az esetben, ha a rendőr az előljáró, feljebbvaló rendfokozatát nem látja, kérheti a rendfokozat megnevezését. Erre a célra a „*Kérem a megszólítást!*” kell alkalmaznia rendőrnek, amire az előljárónak, feljebbvalónak válaszolnia kell. Miután az előljáró, feljebbvaló rendfokozatát megnevezte, a rendőr tegyen jelentést.

Alapvető alaki előírások

- Az **alakiság** (alakiasság) a szabályozott tevékenységek és megnyilvánulási formák összessége, amely a fegyveres szervek és különböző kötelékek egységes - az általános testtartásnál feszesebb - megjelenésében, tevékenységében és fegyelmezett magatartásában jut kifejezésre.

Ezért alapvető elvárás, hogy az alakias magatartás minden helyzetben - a közízlésnek és a szolgálat sajátosságainak megfelelően - tükrözze a fegyveres szervek fegyelmét. Kiemelt jelentőséggel bír az alakias megjelenés, például rendezvénybiztosítás, rendészeti csapattevékenység, igazoltatás-ellenőrzés során.

Megjelenés, öltözködés, ápoltság

A fegyveres szervek állományába tartozók feladataik ellátása közben az állampolgárok széles körével kerülnek és kerülhetnek kapcsolatba. Ezért ennek kapcsán meghatározó jelentősége van

- a megjelenésnek, az ápoltságnak;
- a magatartásnak, a viselkedésnek;
- a kommunikációs és intézkedési kultúrának.

Az ápoltság és kifogástalan külső, a méretes és tiszta, szabályszerűen viselt egyenruha és felszerelés, a magabiztos és alakias mozgás, a fegyelmezett és kulturált magatartás bizalmat ébreszt az állampolgárokban, tekintélyt és tiszteletet vív ki a hivatásos állomány körében is. Természetesen nem vitatható tény hogy e téren - amint azt mindannyian tapasztalhatjuk - még jelentős javulásra van szükség, mert az állomány sok esetben nem az előírtak és elvártak szerint tartja karban ruházatát, kontrollálja magaviseletét.

A Magyar Köztársaság Rendőrsége a jogszabályok és belső rendelkezések előírásai szerint, egységes szolgálati rend és követelményrendszer alapján teljesít szolgálatot. A fegyelem, a szakmai felkészültség és az egységes akarat egyik megnyilvánulási formája az alaki magatartás.

A 8/1999. (III. 8.) ORFK utasítással kiadott és azóta több ízben módosított, a Magyar Köztársaság Rendőrségének Alaki Szabályzata a rendőrség és a honvédség nemzeti hagyományaira építve tartalmazza a rendőr, a rendőri szervek, alegységek, egységek egyöntetű megjelenéséhez szükséges általános jellegű és érvényű alaki szabályokat. **E szabályzat rendelkezései alapját képezik a rendőr szolgálati magatartásának.**

ALAPVETŐ ALAKI MOZGÁSOK ÁLLÓ HELYBEN

Vigyázzállás

A vigyázzállás a rendőr **alapállása**, fegyelmezettségének egyik alapvető külső formája, az egészséges ember testtartása a rendőri sajátosságoknak megfelelő kiegészítésekkel.

Vigyázzállásban a rendőr egyenes, emelt tartással - izmainak merevítése nélkül - mozdulatlanul álljon,

- sarkai legyenek egymáshoz zárva, egyvonalban;
- lábfejei az arcvonal irányába álljanak, és a köztük levő távolság egy lábfej szélesség legyen;
- térdét egyenesítse ki, dőljön kissé előre úgy, hogy testsúlya a sarokra és a talp közepére egyformán nehezedjék;
- hasát húzza be, mellkasát kissé emelje ki, vállait tartsa egy magasságban, de ne feszítse hátra;
- karjait tartsa természetesen nyújtva teste mellett, tenyerét nyújtott ujjakkal fektesse a combjára úgy, hogy a középső ujjak a nadrág varrását érintsék;
- fejét tartsa kissé megemelve, nézzen egyenesen előre!

Pihenőállás

Ez az állóhelyben végzett mozgásmód a vigyázzállásból következik. Önállóan nem, csak a vigyázzállást követően - a „Pihenj!” vezényszó után - vehető fel.

„Pihenj!” vezényszóra a rendőr

- bal lábbal lépjen oldalra úgy, hogy sarkai egyvonalban álljanak, és a köztük lévő távolság egy lábfejszélesség legyen;
- lábfejeit tartsa - a vigyázzálláshoz hasonlóan - kifelé;
- térdét tartsa lazán nyújtva;
- felső testét emelje ki szabadon csípőből, vállait tartsa természetesen, azokat ne húzza fel, de le se szorítsa;
- karjait tegye a háta mögé, derékvonalban összekulcsolt kézzel;
- fejét tartsa egyenesen, és nézzen előre!

Fordulatok álló helyzetben

Három alapvető mozgás tartozik ebbe a kérdéskörbe. Ezek a „Jobbra át!”, „Balra át!” és „Hátra arc!” vezényszavak után teljesítendő fordulatok. E fordulatokat a rendőr önállóan is, tehát a vonatkozó vezényszavak nélkül is köteles végrehajtani, amikor előljárójával összefüggésben kötött hivatali ügyintézés, vagy ünnepi külsőségek közötti - például elismerés átvételével kapcsolatos - tevékenységét látja el.

A fordulatokat ütemezve kell végrehajtani.

17

Az ütemezett mozgások esetén a kiadott vezényszavaknak van egy úgynevezett figyelemfelhívó és egy elrendelő része. A figyelemfelhívás meghatározza a végrehajtandó mozgásmódot, az elrendelő rész pedig a mozgás megkezdésére ad utasítást.

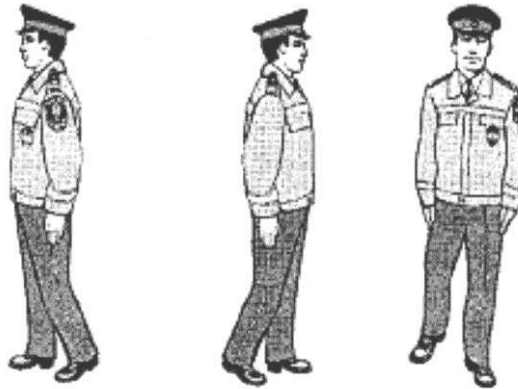
Első ütem:

A vezényszó végrehajtást elrendelő („át!”, illetve „arc!”) részére a rendőr helyezze át testsúlyát a fordulat irányával megegyező láb sarkára, és az egész test határozott, gyors lendítésével forduljon a fordulat irányával megegyező láb sarkán és a másik láb talpizmán az elrendelt irányba, közben a karokat tartsa a testhez zárva, a térdeket pedig nyújtva!

Második ütem:

keményen, a legrövidebb úton zárja a lábát, és álljon vigyázzállásba!

A végrehajtás módja:

„Jobbra át!”

Balra át!” „Hátra arc!”

A **„Jobbra át!”**-ot a jobb láb sarkán és a bal láb talpizmán kell végrehajtani!

A **„Balra át!”** végrehajtásakor a rendőr a bal láb sarkán és a jobb láb talpizmán forduljon meg!

A **„Hátra arc!”** fordulatot a rendőr balra kezdve, a bal sarkán és a jobb láb talpizmán hajtsa végre! A fordulat mértékét és az egyensúlyi helyzet fenntartását a jobb lábbal szabályozza úgy, hogy az új arcvonalba jutva jobb lábbelijének hegyét kissé hátra és oldalt egy fél lépésre, egy lépésütem idejére helyezze a földre! Az ütemek között ugyancsak egy lépésütem szünetet kell tartani!

Összefoglalás

A rend, fegyelem, szervezettség hármaskörének fontosságát különösen egy fegyveres szervnél senki nem vonja kétségbe.

Az ápoltság, szabályosan öltözött, fegyelmezett, határozott, magabiztosan intézkedő rendvédelmi állomány felkészítése, kiképzése nem kis feladat, de olyan követelmény, mely nélkül nincs biztonságos szolgálatellátás.

Az egyenruha viselésének szabályai

Az egyenruha: a rendvédelmi szervnél rendszeresített, miniszteri rendeletben meghatározott egységesen megállapított formájú és színű öltözet, amelynek célja az egyenruhát viselő más szervek, valamint a különböző országok rendőrségeinek egymástól való megkülönböztetése, illetve a Rendőrséghez tartozás könnyű felismerhetősége.

A hivatásos állomány tagja szolgálati feladatait az öltözködési szabályzatban előírtaknak megfelelően, a rendvédelmi szervnél rendszeresített egyenruhában vagy polgári ruhában látja el.

Az egyenruha viselésére a rendvédelmi szerv hivatásos állományának tagjain kívül a törvényben meghatározott feltételekkel a nyugállományba helyezett rendőr is jogosult.

Az állománytáblázat tartalmazza, hogy melyik szolgálati beosztást milyen szolgálati öltözetben kell ellátni.

Az állománytáblázat: a rendvédelmi szerv szervezeti egységénél rendszeresített szervezeti elemeket, a rendszeresített szolgálati beosztásokat, azok besorolását, az azokban rendszeresített rendfokozatokat, valamint az azok ellátásához szükséges képesítési, képzettségi, végzettségi és egyéb követelményeket meghatározó okmány; az állománytáblázat tartalmazhatja a rendvédelmi szerv által más foglalkoztatási jogviszonyban foglalkoztatott személyekkel betölthető munkakörökre vonatkozó adatokat is;

Az öltözet viselési alkalom szerint:

- **szolgálati öltözet:** a hivatásos állomány napi szolgálati tevékenysége során viselt ruházata;
- **gyakorló öltözet:** a hivatásos állomány napi szolgálati és gyakorló feladatok ellátásakor, valamint meghatározott alkalmakkor viselt ruházata;
- **társasági (ünnepi) öltözet:** a hivatásos állomány alkalmi ruházata nemzeti ünnepeken, kiemelkedő állami, rendőrségi, társadalmi ünnepeken, rendezvényeken, illetve jelentős családi események alkalmával, valamint elrendelés alapján más alkalmak esetén viselt ruházata;
- **speciális szolgálati öltözet:** a hivatásos egyen-, vegyes- és polgári ruhás állomány speciális szolgálati feladatainak ellátásához szükséges - a szolgálati öltözettől eltérő feladatorientált ruházata, amely lehet: motoros, vízirendészeti, lovas, kutyavezetői, bűnügyi technikai, baleseti helyszínelő, kerékpáros.
- **díszöltözet:** a Készenléti Rendőrség Zenekarának, valamint a Készenléti Rendőrség díszegységének ruházata állami, katonai, rendőri és társadalmi rendezvények esetén, továbbá a díszőrség öltözete jelentős családi eseményeken;
- **formaruházat:** meghatározott alkalomra vagy csak alkalmilag hordott egyforma ruha;
- **munkaruházat:** a munkáltató által kiadott nagyfokú szennyeződéssel vagy a ruházat jelentős mértékű kopásával járó munkakörökben viselt ruházat;
- **védőruházat:** amelynek célja a testi épséget, egészséget károsító körülmények elleni védelem biztosítása, illetve közegészségügyi vagy szolgálati érdekből egyéni védőfelszerelésekről történő gondoskodás;

Viselési időszak szerint az egyenruha

- a) nyári,
- b) téli, és
- c) átmeneti öltözet.

A viselési időszakok:

- a) nyári időszak: június 1-jétől szeptember 15-ig,
- b) téli időszak: december 1-jétől március 15-ig,
- c) átmeneti időszak: március 16-tól május 31-ig és szeptember 16-tól november 30-ig tart.

Az egyenruha viselésére jogosult csak a rendszeresített egyenruházati felszerelést viselheti.

A szolgálati előljáró köteles ellenőrizni, hogy a rendőr által viselt ruházat állapota megfelelő-e, a ruházat tiszta-e.

A szolgálati előljáró gondoskodik arról, hogy az állomány szolgálati öltözetét és felszerelését megfelelő körülmények között, a szolgálati helyén tudja tárolni.

Ellenőrző kérdések:

Ismertesse mennyi a rendvédelmi szerv hivatásos állományú tagjának milyen esetekben és hogyan kell a tiszteletadást teljesítenie!

Az egyenruhára vonatkozóan viselési alkalom szerint milyen öltözeteket ismer? Soroljon fel legalább hármat!

Ismertesse a pihenőállás végrehajtására vonatkozó szabályokat!

(A jelenleg érvényes öltözködési szabályzat: az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv Öltözködési Szabályzatának kiadásáról szóló 2/2014. (II. 12.) ORFK utasítás) ezen kívül a 71/2011. (XII. 31.) BM rendelet)